

Mål og indholdsbeskrivelse for SFO i Vejen Kommune

Forord

På baggrund af folkeskolereformen og Byrådets godkendelse d. 11-03-2014 af, at fritidstilbuddet organiseres ud fra nedenstående pejlemærker, har en nedsat arbejdsgruppe, bestående af SFO ledere, udarbejdet et forslag til revideret mål- og indholdsbeskrivelse.

De vedtagne pejlemærker ser således ud:

- *Stimulering/udfordring af alle børn*
  - *Sundhed, krop og bevægelse*
  - *Udtryk, musik og drama*
  - *Værksted, natur og teknik*
  - *Medier og kreativitet*

- *Bidrag til børnenes læring, dannelse, personlige og sociale udvikling i sammenhæng med og forlængelse af indsatsen i understøttende undervisning, hvor det giver mening*

- *Legens betydning for barnets sociale relationer og læringsprocesser*

Det pædagogiske arbejde i SFO understøtter naturligt intentionerne i folkeskolereformen.

Indledning

Formålet med Mål og indholdsbeskrivelsen er *med afsæt i de byrådsvedtagne pejlemærker* at skabe et fælles begrebsmæssigt udgangspunkt for det pædagogiske arbejde i alle SFO'erne. På baggrund af denne kommunale mål - og indholdsbeskrivelse forventes det, at hver skole udarbejder sin egen beskrivelse, til godkendelse i skolebestyrelsen og til offentliggørelse på hjemmesiden. Beskrivelsen foreslås at indeholde følgende deloverskrifter:

- Læring
- Inklusion
- Sundhed, krop og bevægelse
- Samarbejdet med andre
- Udtryk, musik og drama
- Værksted, natur og teknik
- Medier og kreativitet

Mål og indholdsbeskrivelsen er samtidig et arbejdsredskab for det pædagogiske personale.

Mål og indholdsbeskrivelserne tager med *respekt for intentionerne i folkeskolereformen* udgangspunkt fritidspædagogikkens særkende og egenverdi og dennes betydning for det enkelte barn.

SFO'en arbejder ud fra et anerkendende syn på børnene, hvor børnenes individuelle forskelligheder anses som positive bidrag til fællesskabet. De individuelle forskelle bliver så vidt muligt inddraget som aktiver i fællesskabet. Børn udvikler sig og lærer meget forskelligt, derfor arbejder vi med lærings- og udviklingsmuligheder for alle børn, afstemt efter barnets individuelle behov og potentiale.

I SFO lægges der vægt på, at børnene har medindflydelse og kan træffe frie valg, og der veksles mellem voksenorganiserede og selvvalgte aktiviteter. De kan lege og være sammen med vennerne på tværs af alderstrin og deltage i de aktiviteter, der tilbydes.

Det er også væsentligt, at der er et miljø, hvor der fokuseres på en aktiv livsstil, hygiejne og ernæring.

SFO er en del af skolens virksomhed, hvor pædagoger, lærere og andre fagpersoner indgår i et ligeværdigt samarbejde, hvor der sikres fælles fokus på barnets udvikling og trivsel.

Sfo arbejder under Folkeskolens formålsparagraf, her i kort udgave

SFO'erne skal være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

SFOerne skal udvikle metoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så børnene udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

SFO'erne skal bidrage til at:

- forberede børnene til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre
- give børnene lyst til at lære mere,
- give børnene forståelse for andre kulturer,
- bidrage til forståelse af vores samspil med naturen,
- fremme det enkelte barns alsidige udvikling

[Se Folkeskolens formålsparagraf 1 og 2:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=145631>]

Bekendtgørelsen for SFO'erne (Uddrag)

MÅL

I mål og indholdsbeskrivelsen skal der angives mål for samspillet mellem SFO'ens pædagogiske aktiviteter, skolens undervisning og samarbejdet mellem skole og hjem.

RAMMER

Der skal ligeledes angives rammerne for de pædagogiske aktiviteter og forældresamarbejdet.

OMFANG OG HVORDAN

I mål og indholdsbeskrivelsen skal der angives i hvilket omfang og på hvilken måde der

A: Arbejdes med sundhed, krop og bevægelse

B: sker en målrettet indsats i forhold til børn med særlige behov/forudsætninger.

Mål og indholdsbeskrivelsen skal ligeledes indeholde

C: overvejelser om balancen mellem voksenorganiserede og børnenes selvvalgte aktiviteter

D: hvordan man sikrer overgangen fra dagtilbud til skolefritidsordningen og videregivelse af oplysningerne om børnene

E: hvordan førskolen vil arbejde videre med de pædagogiske læreplaner

[Se bekendtgørelsen her:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=125621>]

Værdigrundlag - NASA

Der arbejdes endvidere efter Vejen kommunes værdier:

NYTÆNKNING: Vi er nytænkende og ser muligheder.

ANERKENDELSE: Vi er anerkendende i mødet med borgere, samarbejdspartnere og kolleger.

SAMMENHÆNG: Vi skaber sammenhæng på tværs, og sammen med borgerne.

ANSVARLIGHED: Vi tager ansvar og giver ansvar.

Menneskesyn

Vores menneskesyn er baseret på ligeværdighed, anerkendelse, mangfoldighed og vigtigheden af at være en del af fællesskabet. Barnet skal ses og forstås ud fra de sammenhænge og relationer, hvor de befinder sig og udvikler sig i. Forudsætningen for læring er trivsel, her menes i forhold til den psykiske, fysiske og sociale udvikling. Der tages udgangspunkt i styrkerne, ressourcerne og potentialet i den enkelte, for dermed at skabe mest mulig rum for læring. Børn i udsatte positioner sikres deltagelse i fællesskabet ved fokuserede indsatser.

Dette grundlæggende syn danner baggrund for vores fremtidige møder med børn og forældre.

[Link til Salamancaerklæringen og Børns rettigheder.]

Inklusion

Formålet med inklusionsindsatsen er, at vi alle bliver mere inkluderende, så alle børn har mulighed for at være en del af et udviklende fællesskab.

Med forebyggelsesstrategien ønsker man at styrke børns fysiske, psykiske og sociale sundhed. Målet er – i et gensidigt og forpligtende samarbejde med familien og netværk - at understøtte en opvækst, der sikrer mulighederne for senere at kunne gennemføre uddannelse, opnå beskæftigelse og i øvrigt indgå konstruktivt og meningsfyldt i voksenlivet. [Link til kommunens indsatsområde].

Inklusion

Inklusion handler om at skabe et udviklende fællesskab for den enkelte og fællesskabet. Inklusion bygger på gensidighed og fælles ansvar.

I en inkluderende kultur

- forholder vi os til, hvordan deltagelse for alle muliggøres.
- Vi reagerer på de små tegn tidligt med henblik på at ruste til fremtidige krav
- vi arbejder med de udfordringer, der måtte være i mødet mellem barnet og dets omgivelser.
- Vi er hele tiden er parate til at ændre metoder og organisering for at kunne inkludere.

SFO'er arbejder ud fra et anerkendende syn på børnene, hvor børnenes individuelle forskelligheder anses som positive bidrag til fællesskabet. De individuelle forskelle bliver så vidt muligt inddraget som aktiver i fællesskabet. Børn udvikler sig og lærer meget forskelligt, derfor arbejder vi med lærings og udviklingsmuligheder for alle børn, afstemt efter barnets individuelle behov og potentiale.

Fritidspædagogik

Det pædagogiske arbejde i Vejen Kommunes SFO'er tager afsæt i erkendelsen af SFO'ens væsentlige rolle i børnenes udvikling, læring, dannelse og trivsel, samt i **fritidspædagogikkens grundlæggende værdier**: fællesskab, venskab og leg, medbestemmelse, valgfrihed og selvforvaltning, fordybelse og mangfoldighed.

Fritidspædagogikken fokuserer på at opbygge **positive og inkluderende sociale fællesskaber**, hvor børn i tryghed kan undersøge, afprøve, erfare og lære i samvær med andre og derved udvikle selvforståelse, forståelse for andre mennesker og for omverdenen.

Gennem deltagelse og samspil i sociale fællesskaber øver børn sig på aktivt borgerskab. De lærer om samfundets spilleregler og om de kulturelle værdier, herunder de demokratiske værdier og processer. Det handler om at skabe plads til børnenes indflydelse og selvbestemmelse, så de har mulighed for at bidrage aktivt, træffe valg og handle under hensyntagen til andre. Der arbejdes med aktiviteter i forskellige læringsmiljøer, der veksler mellem pædagogisk tilrettelagte aktiviteter og børnenes selvvalgte aktiviteter. Alt sammen i læringsmiljøer som giver dem mulighed for at lære at forholde sig til andre og verden, tage stilling, træffe selvstændige valg, og kunne handle derpå.

[Evt. Link videre til materiale om pædagogen som arbejder pædagogisk foran, ved siden af, og bagved.]

Læring i SFO

Hovedformålet med SFO'ens virksomhed er at bidrage til børnenes læring, dannelse, personlige og sociale udvikling.

Børn er nysgerrige og motiverede for at lære. SFO er et lære- værested, hvor børn kan udvikle erkendelse og lyst til at lære, og hvor børns evner og lyst til at indgå i livslang læring fremmes.

SFO'en er et særligt læringsrum, som kendetegnes ved mangfoldighed i aktivitets- og legemuligheder, i de fysiske miljøer og ikke mindst i fællesskabernes sammensætning. Der er en relativ høj grad af frihed, selv- og medbestemmelse og den mængde sammenhængende og uforstyrrede tid, som børn har til rådighed i SFO, giver dem mulighed for at opnå fordybelse.

Disse betingelser muliggør og fremmer mange forskellige læreprocesser – både formelle (målrettede, planlagte) og uformelle (uden bestemte mål, spontane) – som bidrager til børnenes udvikling og læring.

I SFO lærer børn ved at prøve sig selv af i forskellige situationer og i samspil med andre børn og voksne. De lærer ved at lege, gennemgå konflikter, etablere venskaber, vælge til og fra mellem diverse aktiviteter og ved at være aktive medskabere af eget (fritids)liv.

SFO'ens forskelligartede fællesskaber på tværs af alder og køn er et miljø, hvor børn har mulighed for at udvikle sig personligt og socialt. De får herved mulighed for at lære at mestre hverdagen og agere hensigtsmæssigt i det samfund, som de for alvor vil møde i voksenlivet.

I deres dagligdag bærer børnene de erfaringer og den læring, som sker i SFO med ind i klasseværelset. Sammen med fritidspædagogikkens fokus på fællesskabets værdier og børnenes trivsel, er det med til at skabe et godt læringsmiljø i skolens sociale rum som helhed, hvilket understøtter de læreprocesser, som finder sted i undervisningstiden. SFO'en er desuden med til at understøtte børnenes bearbejdning og læring af "skolestof", når noget af det, som de lærer i undervisningen, kommer i spil i praktiske situationer i SFO'ens hverdag. Der foregår således en mængde uformel læring på mange andre områder.

Legen

Legen er en selvstyrende aktivitet, som er væsentlig for børnenes udvikling og som er derfor en central del af fritidspædagogikken. Legen er børnenes måde at indtage verden på. I legen sker der bearbejdelse og forståelse af den verden, som børnene er en del af. Det er i legen, at børn lærer at navigere og agere i det sociale rum, finder ud af regler, grænser og kompromisser, prøver nye idéer af og eksperimenterer med virkeligheden. Her udfoldes fantasi og fordybelse i mens hverdagslivet øves. Legen prioriteres højt, fordi børn gennem leg oplever, erkender og udvikler sig til hele og selvstændige mennesker

Legen

Daniela Cecchin (2009) Uddrag fra artiklen: " Om legens væsen og legens betydning".

Legen karakteriseres ved at være en umiddelbar, spontan og frivillig aktivitet. Til forskel fra andre aktiviteter i barndommen kan legen ikke bestemmes og reguleres udefra. Det er barnet og kun barnet, den legende, der råder over legen, dens indhold og form.

Legen er en "autotelisk" virksomhed. Det betyder, at målet (telos) ligger i virksomheden, i selve legen. Barnet leger ikke for at lære og heller ikke for at fremstille et eller andet produkt.

Gennem legen fantasierer, eksperimenterer, drømmer og forestiller barnet sig.

Legen er at "lade som om", det er evnen til at agere inden for en fiktiv verden. Den psykiske forudsætning for at kunne " lade som om" er forestillingsevnen, fantasien.

Fantasien er evnen til at bearbejde, omforme og overskride virkeligheden. Fantasien er en del af forestillingsevnen, som overvejende henter sit stof fra billeder, sansninger, fornemmelser, stemninger, indtryk og drømme. Heri ligger blandt andet kimen til kreativiteten og den abstrakte tænkning. I legen "øver" barnet sig i at forholde sig søgende, udforskende og skabende i forhold til dets omgivelser. Hermed skabes i legen alternative muligheder til det her og nu givne og kendt.

Sundhed, krop og bevægelse

Børn er ikke kun hoved, men i høj grad krop. De er til stede i verden gennem kroppen, det er vigtigt, at de oplever glæden ved at bruge kroppen i fri leg og mere tilrettelagte fysiske udfordringer. Det er også væsentlig, at de befinder sig i et miljø, der lægger vægt på hygiejne, ernæring og en aktiv livsstil.

Kroppen er ikke bare et fysisk redskab, men en måde at sanse og kommunikere med verden på. I kroppen lagres erfaringer, følelser og viden. Derfor skal børn støttes i at udforske, nyde og forstå det fysiske miljø, naturen og kulturen. De skal have stimuleret alle sanser gennem brug af forskellige materialer og redskaber.

Udtryk, musik og drama, værksted, natur og teknik, medier og kreativitet.

Udtryk, musik og drama

SFOs opgave i forhold til musik og drama er at støtte den enkelte til at finde og udforske sit eget udtryk i en tryk og skabende atmosfære, hvor der er plads til glæde, latter og store oplevelser. SFO'en skal være et sted, hvor der inspireres og motiveres til at udforske det udtryksmæssige indenfor drama og det musiske.

Værksted, natur og teknik

I et moderne samfund præget af højteknologi, masseproduktion og forbrug er det en udfordring for mennesker at finde det skabende i sig selv og inddrage naturen og de kulturskabte omgivelser som rum for oplevelse og udfoldelse. Den pædagogiske opgave består i at inspirere til at udvikle kreativitet, nysgerrighed og handlekraft og samtidig at understøtte processer, der styrker børnenes evne til at udforske og tilegne sig *færdigheder*, der styrker deres personlige kompetencer indenfor områderne natur, teknik og værksted.

Medie, Kreativitet og Digital kultur

Det er vigtigt, at børn lærer at navigere og producere digitalt. SFO skal arbejde kreativt og produktivt med de digitale medier, fordi vi lever i en verden, hvor internet, mobiltelefon, computerspil, film, tv, youtube og facebook spiller en stor rolle i hverdagen, som rum for fællesskaber, underholdning, leg og læring. I SFO'en bruges relevant ny digital teknologi og medieleg i et pædagogisk perspektiv.